

Mala rubrika groze

Ta mesec na zalogi: zombiji, satanisti in nacisti

Andrej Horvat in Miha Mehtsun

Pasja uta

Angleži so že z *Nočjo neumnih mrtvecev* (Shaun of the Dead, 2004, Edgar Wright) dokazali, da so mojstri za izvirno mešanje grozljivke in komedije. Podobno pot ubere v *Pasji uti* (Doghouse, 2009) Jake West, ki je pred tem požel nemalo odobravanja s filmom *Evil Aliens* (2005). Rezultat je nepretenciozna in zabavna štorija o skupini pravih dedcev z Dannyjem Dyerjem na čelu, ki se namenijo na podeželje popivat in preganjat kikle, da bi prijatelju pomagali ob boleči ločitvi. Ob prihodu v vasico mačoti zgroženi ugotovijo, da je neznan virus pri celotni ženski populaciji povzročil dobesedno lakoto po moških in da so naslednji na jedilnem listu prav oni. West se ne trudi s poglobljenimi analizami in prispodobami o odnosih med spoloma, ampak se osredotoči na krvavo zombijevsko akcijo in posrečene štose, ki jih strelja v bliskovitem tempu in se mestoma navezujejo na znane prizore iz zombijevskih filmov (recimo Romerove *Dežele živih mrtvecev* [Land of the Dead, 2005] in rimejka *Zore živih mrtvecev* [Dawn of the Dead, 2004, Zack Snyder]). Duhoviti dialogi se spretno izogibajo pastem šovinizma, ki bi ga filmu na prvi pogled kdo pripisal, pa tudi kvantaškemu pretiravanju, v katerega rade zaidejo novejše angleške komedije. Čeprav ne dosega na začetku omenjene mojstrovine tandema Pegg/Wright in ne ponudi nič bistveno novega, izpolni poslanstvo in zagotovi uro in pol imenitne zabave, še posebej, z ogledom v veseli pivski družbi!

Ameriški zombi

Če rečemo, da so zombiji v zadnjem času preplavili tržišče, nismo povedali nič novega. Že mainstream produkcija je najkasneje po uspehu Boylovega *28 dni pozneje* (28 Days Later..., 2002) začela bruhati izdelke z bolj ali manj podivjanimi mesojedimi kreaturami, da o neštetihi digitalnih zombijadah, ki se vsak teden pojavijo na DVD-jih, ne izgubljam besed. Tudi žanr kvazidokumentarca se je razpasel do neslutnih razsežnosti. Kaj torej poreči na film *Ameriški zombi* (American Zombie, 2007, Grace Lee), ki je združil oba žanra?

Prekaljena režiserka dokumentarcev nastopa v vlogi vodje ekipe, ki želi posneti dokumentarec o zombijih ali življensko prizadetih ljudeh, kot jih nekateri politično korektno

imenujejo. Delimo jih na tri kategorije: najbolj prizadeti ohranijo le osnovne instinkte, manj okrnjeni so sposobni za enostavna fizična dela (na veselje vseh podjetnikov, saj ne rabijo spanja in lahko neprekinjeno delajo cele tedne), najbolje pa so jo odnesli tisti, ki so ohranili večino lastnosti iz življenja, vključno z razmišljanjem in govorom. Ekipa spremlja nekatere izmed bolj »razvitih« primerkov: mladega prodajalca hotdogov, ki izdaja zombijevski fanzin, nevrotično pogrebno, ki v prostem času slika in kipari, ter aktivista, ki se bori proti diskriminaciji nemrtvih. Že premisa tako poskrbi za nemalo zabavnih situacij in dialogov, zadeve pa postanejo zlovesče, ko je vedno bolj očitno, da povratniki iz onostranstva nekaj skrivajo.

Čeprav film ne izkoristi potenciala v polni meri in ne sledi vedno lastni logiki, gre za svež in gledljiv prispevek k zombi noriji, ki se brez didaktičnih in pridigarških ekscesov dotakne tudi družbene kritike, z bizarnimi šalami poskrbi za smeh, obenem pa s stopnjevanjem napetosti, naraščajoče grozečim vzdušjem in maloštevilnimi, a učinkovitimi nasilnimi prizori uspešno nažene strah v kosti vsem, ki še niso del zombijevske populacije.

Preživetje mrtvih

George A. Romero ponovno jezdi! Tokrat malodane dobesedno, saj v *Preživetju mrtvih* (Survival of the Dead, 2009), šestem v seriji filmov, ki jo je spočel z nepozabno *Nočjo živih mrtvecev* (Night of the Living Dead, 1968), standardnemu zombijevskemu repertoarju primeša še vestern in komedijo.

Znano je, da je Romero že v tretjem delu nameraval postaviti dogajanje na otok, pa se mu ni izšlo. Po dolgih letih ugibanja, kakšen bi bil *Dan živih mrtvecev* (Day of the Dead, 1985), če bi bil posnet po prvotnem scenariju (ki se je med tem znašel tudi na internetu in tako še bolj buril domišljijo fenov), se je ta ideja – sicer dodobra predruščena – končno uresničila. Skupnica vojakov, ki smo jo spoznali že v *Dnevniku mrtvih* (Diary of the Dead, 2007), se v *Preživetju* namreč znajde na otočku, poseljenim s kavbojsko naravnanimi Irci in njihovimi mrtvimi sorodniki. Ker otočani kot pravi katoliki verjamejo v nedotakljivost človeškega življenja tudi po smrti, v pričakovanju božanske ozdravitve

zombije – sicer okovane – puščajo pri življenju. Čeprav Romero tudi tokrat ne more iz svoje kože in se nekajkrat nič kaj elegantno obregne ob družbenopolitične razmere, je njegov pristop tokrat lahkotnejši, kar je več kot dobrodošlo po resnobnosti prej omenjenega *Dnevnika*. Pravzaprav že od obeh nadaljevanj *Creepshowa* (1982, 1987) in zgodbe, ki jo je prispeval za omnibus *Two Evil Eyes* (Due occhi diabolici, 1990, Dario Argento in George A. Romero), ni bil tako sproščen in nabrit.

Kljub temu, da *Preživetje* ni na nivoju prvih treh Romerovih zombijad, bodo ljubitelji prišli na svoj račun. Romeru je poleg nespornega dejstva, da mu pri prikazu zombijevskega divjanja še vedno nihče ni enak, treba priznati tudi nemalo izvirnosti pri domislicah, s katerimi popestri sicer že dodobra prežvečeno tematiko, kot so recimo lovljenje zombijev z ribiško palico ali pa zombi mladenka na konju. Edino malce slabša maska in mestoma nerodni CGI lahko zbudita skomine po časih, ko je bil v ekipi tudi neponovljivi Tom Savini, ali vsaj Greg Nicotero, ki tokrat nastopa zgolj v vlogi svetovalca.

V stekleni kletki

Film *V stekleni kletki* (*Tras el cristal*, 1987, Agustí Villaronga) se bistveno razlikuje od večine filmov, ki so poskušali uprizoriti zločine holokavsta med drugo sveto vojno, saj to temo izvirno umesti v žanr grozljivke. Ta mračni del zgodovine mu namreč ne predstavlja zgolj časovnega konteksta, v katerem se odvijajo različne življenjske zgodbe, prepletene s strahotami množičnega pobijanja, in tudi ni obravnavan zgolj kot sistematizirana, industrializirana oblika zla, ampak postavlja v ospredje posamičen akt zla, ki poskuša gledalcu približati človeško monstroznost teh dejanj. Vsak posamičen zločin holokavsta pa ne more biti uprizorjen drugače kot v okvirih grozljivega filma.

Zgodba filma se odvíja nekaj let po koncu 2. svetovne vojne na španskem podeželju, kjer je bivši naci-doktor zaradi neuspelega poskusa samomora paraliziran od vratu do pet in prikovan v stekleno kletko. Zaradi izsiljevanja je prisiljen za bolničarja in negovalca sprejeti mladega fanta, ki je bil skrivoma priča doktorjevi zadnji pedofilski avanturi in umoru. Bolj kot v nego bolnika se fant zatopi v branje njegovega dnevnika iz časa medicinskih eksperimentov v taborišču. Fascinacija nad doktorjevimi izkustvi je tolikšna, da fant rekonstruira dogodke iz zapiskov ter jih podoživi v simuliranem prostoru.

Ob vsej neizmerljivi grozljivosti te žanrske umetnine je njena dodatna vrednost ta, da je gledalec z moralnega stališča postavljen v zelo neprijeten položaj, saj se mora v kontekstu zakonitosti filma identificirati in postaviti na stran momentalne žrtve, to je sejalca zla ...

Nočni vlak groze

Na vlaku, ki omnibusu *Nočni vlak groze* (*Night Train to Terror*, 1985, John Carr, Phillip Marshak, Tom McGowan, Jay Schlossberg-Cohen, Gregg C. Tallas) drvi skozi noč v ob

zori usojeno pogubo, se v udobnem kupeju nahajata sama Bog in Satan. Med debato o tem in onem, v kateri se izkaže, da Bog še posebej ceni rokenrol, se jima pridruži srhljivi sprevodnik, ki jima v kratek čas pove tri zgodbe.

Prva govori o Harryju (John Phillip Law, Diabolik), ki zaradi prehitre vožnje na poročno noč izgubi nevesto, sam pa se znajde v bolnišnici. Tam ga s pomočjo hipnoze in mamil prisilijo, da po barjih ugrablja privlačne mladenke, nad katerimi se izživi orjaški bolničar, preden jih po kosih prodajo. Nato spoznamo mlado pianistko, ki jo med prodajanjem pokovke v lunaparku omreži bogat poslovnež z obljubami o filmski karieri – žal, kot se izkaže, le v porno filmih. Enega teh izdelkov si naš junak po naključju ogleda na študentskem žuru in v hipu se zaljubi. Izkaže se, da mu mladenka čustva vrača, zato ju bogatin povabi v posebni klub, kjer zdolgočaseni člani izzivajo smrt v nevarnih situacijah. Te vključujejo smrtonosno žuželko iz plastelina, orjaški računalnik, ki spušča elektrošoke in strašljivo kroglo za podiranje zgradb, ki je videti kot žoga za na plažo! Tretja, najbolj ambiciozna zgodba vsebuje Camerona Mitchella, naciste, satanizem, divje ateističnega Nobelovega nagrajenca in neverjetno cenen stop-motion prizor plastelinaste pošasti, ki odvede duhovnika v peklensko brezno – *V žrelu pekla* (*Drag Me to Hell*, 2009, Sam Raimi) se lahko skriva.

Nočni vlak groze je prvorazredna trash klasika izpod peresa oskarjevca Philipa Yordana in gre z ramo ob rami s filmi, kot so *Blood Freak* (1972, Brad F. Grinter in Steve Hawkes), *Splatter Farm* (1987, John in Mark Polonia), *The Corpse Grinders* (Ted V. Mikels) ali *Shriek of the Mutilated* (1974, Michael Findlay) in je neverjetna mešanica bizarnosti in amaterizma. V bistvu sestoji iz treh različnih filmov, ki so jih skrajšali in dodali še povezovalno štorijo. Za ljubitelje slabih posebnih učinkov, številnih krvavih prizorov, nelogičnih in popolnoma utrganih zgodb, edinstvenih dialogov, lesenih igralcev in najbolj ostudnega popa osemdesetih.

GROSSMANN
festival filma in vina

predstavlja
izbor filmov
s preteklih festivalov
+
koncert

ODPISANI
VULVATHRONE
DEŽURNI KRIVCI

Kino Šiška, 25. 5. 2010 ob 19h
www.grossmann.si